

प्रस्तावना : नेपालको संविधानले आधारभूत स्वास्थ्य सेवालाई निःशुल्क र सामाजिक सुरक्षाको हक्क प्रदान गरेको छ। यसका साथै राष्ट्रिय स्वास्थ्य बीमा नीतिले गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको पहुँच र उपयोगमा सुधार गरी स्वास्थ्य बीमाबाट सबैका लागि स्वास्थ्य सेवा सूनिश्चित गर्ने नीतिको स्थानीय स्तरमा कार्यान्वयन गर्नका लागि अन्नपूर्ण गाउँपालिकाबाट यो कार्यविधि तयार गरी लागू गरिएको छ।

१. स्वास्थ्य बीमा सहयोग कार्यक्रम :

(क) अन्नपूर्ण गाउँपालिका क्षेत्र भित्र स्थायी बसोबास गरी बस्ने, तर आर्थिक अवस्थाका कारण आकस्मिक, बहिरङ्ग तथा अन्तरङ्ग स्वास्थ्य उपचार गराउनबाट बच्चित भएको नागरिकहरूको स्वास्थ्य उपचारमा, हुने सम्भावित खर्चको जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्ने उद्देश्यले त्यस्ता समुदाय वा परिवारलाई लक्षित गरी अन्नपूर्ण गाउँसभा/कार्यपालिकाबाट स्वस्थ्य विमा कार्यविधि स्वीकृत गरी स्वास्थ्य बीमा सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ।

(ख) यो कार्यक्रम चालू आर्थिक वर्षका लागि ३० घर परिवारलाई औसत १ परिवारमा ५ जना सदस्यलाई समेट्ने गर्ने वार्षिक रूपमा १५० जनालाई समेट्ने गरी सञ्चालन गरिनेछ।

तर,

(ग) बुँदा नं. (क) र (ख) मा जुनसुकै कुरा लेखिए तापनि आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को लागि बुँदा नं. (ख) को कार्यक्रमबाट दलित, अल्पसंख्यक तथा अतिविपन्न समुदायका व्यक्ति/परिवार र अन्नपूर्ण गाउँपालिका भित्र कार्यरत महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका र उनीहरूका परिवार लाभान्वित हुनेछन्।

२. स्वास्थ्य बीमा लाभग्राही हुनका लागि आवश्यक पर्ने योग्यता : नियम नं.१(क) बमोजिमको सहयोग प्राप्त गर्न देहाय बमोजिमको योग्यता अनिवार्य हुनेछ :

(क) नेपाली नागरिक हुनु पर्नेछ।

(ख) अन्नपूर्ण गाउँपालिका भित्र स्थायी बसोबास गरेको हुनु पर्नेछ।

(ग) आ.व. २०७५/०७६ को लागि भने नियम नं. २(क) र (ख) का अतिरिक्त, अनिवार्य रूपमा विपन्न, दलित, अल्पसंख्यक साथै अतिविपन्न समुदायको हुनु पर्नेछ। तर महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको हक्मा जातिगत संरक्षण लागू हुने छैन।

(घ) दलित भन्नाले नेपाल सरकारले राजपत्रमा प्रकाशित गरेको दलित जातीय अनुसूचीमा उल्लेखित जातीहरूलाई मात्र जनाउने छ।

(ङ) अल्पसंख्यक समुदाय भन्नाले विति २०७४ बैसाख ११ गते प्रकाशित नेपाल राजपत्र भाग ५ मा उल्लेख भए बमोजिमलाई मा जनाउने छ।

३. स्वास्थ्य बीमा लाभग्राही छनौट प्रक्रिया :

स्वास्थ्य बीमा लाभग्राही छनौटका लागि निम्नानुसारका प्रक्रियाहरू पूरा गर्नु पर्नेछ :

○ आवेदन दिनको लागि सूचना प्रसारण

नियम नं. १ बमोजिमको बीमा सहयोग कार्यक्रमका बारेमा सम्बन्धित पक्षबाट आवेदन माग गर्न अन्नपूर्ण गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयबाट आवेदन संकलन शुरू हुने मिति भन्दा कम्तीमा १५ दिन अगावै सार्वजनिक संचार माध्यमबाट आवेदन दिन सकिन विषय सहितको सूचना प्रशारण गर्नु पर्दछ।

○ बीमा गर्न चाहने इच्छुक व्यक्तिले सम्बन्धित वडा कार्यालय वा वडा स्तरीय जन प्रतिनिधि मार्फत बीमा सम्बन्धी विस्तृत सूचना लिन सक्नेछ।

योग्यता पुगेको इच्छुक व्यक्तिले बीमाको लागि अनुसूची-१ बमोजिमको आवेदन रितपूर्वक भरी आफ्नो स्थायी ठेगाना खुलेको वडा कार्यालयमा गई बुझाउनु पर्नेछ।

○ अनुसूची-१ बमोजिमको आवेदन फाराम वडा कार्यालयबाट निशुल्क उपलब्ध हुनेछ।

○ आवेदनका साथ नियम नं. २(क), (ख) र (ग) लाई प्रष्ट्याई हुने कागजातहरु र आवेदकको एक प्रति पासपोर्ट साइजको फोटो अनिवार्य रूपमा पेश गर्नु पर्दछ ।

४. वडा स्तरीय स्वास्थ्य बीमा लाभग्राही सिफारिस समितिको गठन : वडा स्तरीय स्वास्थ्य बीमा लाभग्राहीको सिफारिस गर्न देहाय अनुसारको एक समितिको गठन हुनेछ । जसमा :

सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्ष

संयोजक

सम्बन्धित वडाको दलित महिला सदस्य

सदस्य

वडा सचिव

सदस्य सचिव

तर, बीमा लाभग्राहीको सिफारिस प्रयोजनका लागि समितिले थप परामर्शको आवश्यकता महसुस गरेमा सम्बन्धित कुनै व्यक्ति वा विज्ञालाई आमन्त्रित सदस्यको रूपमा राख्न सक्नेछ ।

गरेमा सम्बन्धित कुनै व्यक्ति वा विज्ञालाई आमन्त्रित सदस्यको रूपमा राख्न सक्नेछ ।

५. वडा स्तरीय बीमा लाभग्राही सिफारिस समितिको काम, कर्तव्य तथा अधिकारः

- वडा भित्र संकलन भएका बीमा आवेदनहरु रित्पर्वक भए नभएको जाँच गर्ने,
- नियम नं २ बमोजिमका आधार नपुगेका अयोग्य आवेदनहरु सम्बन्धित आवेदकलाई कारण सहित फिर्ता गर्ने,

▪ योग्यता पुगेका आवेदनहरुलाई दर्ता गरिएको मितिको आधारमा क्रम मिलाएर "विपन्न दलित"

अल्पसंख्यक समुदायको छुट्टाछुट्टै अभिलेख राख्ने,

- अनुसूची-२ बमोजिम विपन्न दलित तथा अल्पसंख्यकलाई "प्रतिविपन्न दलित", "विपन्न दलित" र "दलित" गरी ३ समूहमा साथै अल्पसंख्यकलाई पनि "अति विपन्न अल्पसंख्यक", "विपन्न अल्पसंख्यक" तथा "अल्प संख्यक" समुदाय गरी ३ समूहमा बर्गीकरण गरी अन्तिम छनौटका लागि गाउँस्तरीय स्वास्थ्य बीमा छनौट तथा सिफारिस समितिमा तोकिएको समय भित्रै पठाउने ।

▪ गाउँ कार्यपालिकाबाट छनौट भई आएको आफ्नो वडा भित्रका बीमा लाभग्राहीको नामावली

प्रकाशन गर्ने र सम्बन्धित आवेदकलाई सम्झौता गर्न सूचित गर्ने ।

▪ दर्ता सहयोगी कर्मचारी मार्फत बीमा प्रक्रिया प्रारम्भ गर्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाउने

- बर्गीकरण तथा सिफारिसको नतिजा उपयुक्त समयमा बाहेक गोप्य राख्ने ।

६. गाउँपालिका स्तरीय स्वास्थ्य बीमा लाभग्राही छनौट तथा सिफारिस समितिको गठन : गाउँ स्तरीय स्वास्थ्य बीमा लाभग्राही छनौट तथा सिफारिस समितिको गठन : देहाय अनुसार हुनेछ ।

संयोजक

➤ गाउँपालिका उपाध्यक्ष

➤ कार्यपालिका सदस्यहरु मध्येबाट गाउँपालिका अध्यक्षले तोकेको दलित सदस्य एकजना सदस्य

➤ कार्यपालिका सदस्यहरु मध्येबाट गाउँपालिका अध्यक्षले तोकेको अल्पसंख्यक एकजना सदस्य

➤ प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सदस्य

➤ गाउँपालिका स्थित स्वास्थ्य बीमा हेतु कार्यालय प्रमुख

सदस्य

➤ स्वास्थ्य बीमा हेतु शाखा प्रमुख

सदस्य सचिव

तर, बीमा लाभग्राहीको छनौट तथा सिफारिस प्रयोजनका लागि समितिले थप सहयोगको आवश्यकताको महसुस गरेमा सम्बन्धित कुनै व्यक्ति वा विज्ञालाई आमन्त्रित सदस्यको रूपमा राख्न सकिने छ ।

७. गाउँपालिका स्तरीय स्वास्थ्य बीमा लाभग्राही छनौट तथा सिफारिस समितिको काम कर्तव्य तथा अधिकार :

गाउँपालिका स्तरीय स्वास्थ्य बीमा लाभग्राही छनौट तथा सिफारिस समितिको काम कर्तव्य तथा अधिकारहरु देहाय बमोजिम हुनेछ :

- बडाहाट बर्गीकरण गरी सिफारिस सहित आएका आवेदनहरुको पुनः परीक्षण गर्ने ।
- बर्गीकरणको आधार र प्राथमिकताक्रम नमिलेको पाइएमा पुनर्विचारका लागि बडामा पठाउने ।
- प्रक्रिया विपरीत आएका आवेदनलाई सूचीबाट हटाउने ।
- नागको चाप अत्यधिक बढेर बिनियोजित बजेटबाट अधिकांश लाभग्राहीलाई समेट्न नसक्ने परिस्थिती पैदा भएको महशुस गरेमा समितिले नयाँ बर्गीकरणका आधारहरु तय गरेर अन्तिम सूची तयार गर्न सक्नेछ ।
- बीमा लाभग्राहीहरुको अन्तिम बर्गीकरण गर्ने साथै प्राथमिकताक्रम अनुसार नामावली तयारी गर्ने ।

- नामावली तयार गर्दा स्वास्थ्य बीमा लाभग्राही कूल संख्याको ३ प्रतिशत बैकल्पिक लाभग्राहीहरुको नामावली पनि प्राथमिकताक्रमका आधारमा तयार गर्ने ।
- स्वास्थ्य बीमा लाभग्राहीहरुको एवं बैकल्पिक बीमितहरुको अन्तिम नाम नामेसी तयार गरी अनुमोदनका लागि गाउँ कार्यपालिकामा सिफारिस गर्ने ।
- बर्गीकरण तथा सिफारिसको नतिजा उपयुक्त समयमा बाहेक गोप्य राख्नु पर्ने ।
- बीमा लाभग्राहीहरुको नामावली प्रकाशन :

(क) नियम नं. ७ बमोजिम स्वीकृत बीमा लाभग्राहीहरुको नामावली प्रकाशन गर्ने जिम्मेवारी गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयको हुनेछ । सो नामावलीको एक प्रति पूरे सेट अन्नपूर्ण गाउँ कार्यपालिकाको सूचना पाठीमा टाँस गर्नु पर्दछ । साथै तोकिएको समय भित्र बडागत नामावली

छुट्याई सम्बन्धित बडाहरुमा पठाउनु पर्दछ ।

(ख) बडागत नामावली प्रकाशन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित बडाको हुनेछ ।
(ग) बैकल्पिक बीमा लाभग्राहीहरुको नामावली बडा कार्यालयमा नपठाई गाउँ कार्यपालिकामा नै राख्नु पर्नेछ । तर तोकिएको समय भित्र कुनै बडामा कुनै बीमा लाभग्राहीले सूचना प्राप्त गरेर पनि सम्झौता गर्न नआएमा, सम्बन्धित बडा कार्यालयले सो बारेमा लिखित जानकारी गाउँ कार्यपालिकामा दिनु पर्नेछ । सोही आधारमा गाउँ कार्यपालिकाले बैकल्पिक बीमा लाभग्राहीको सम्झौता गर्न अनुसार आउनेको नाम सम्बन्धित बडामा पठाउनु पर्नेछ ।

९. सम्झौता : गाउँ कार्यपालिका र छनौट भएका बीमा लाभग्राहीहरु बिच सम्झौता गर्नु पर्नेछ ।

१०. समय सीमा : समय सीमा अनुसूची-४ बमोजिम हुनेछ ।

११. स्वास्थ्य बीमा प्रारम्भ, विधि तथा प्रक्रिया :

नियम नं. ९ बमोजिम सम्झौता पत्रमा हस्ताक्षर गरे पछि मात्र निजलाई स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम अन्तर्गत बीमित हुनको लागि योग्य भएको मानिनेछ र तत्पञ्चाल स्वास्थ्य बीमा प्रक्रिया प्रारम्भ हुनेछ । बडामा खटिने दर्ता सहयोगीले सो बीमितलाई स्वा र तोमाको सहजीकरण शुरू गर्नेछन् । बीमा गरे बापत प्राप्त गरिने सेवा सुविधा तोकिए बमोजिम हुनेछन् ।

१२. विविध :

(क) माथिका बुँदाहरुमा जुनसुकै कुरा लेखिए तापनि आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ मा बडा स्तरीय लक्षित कार्यक्रम अन्तर्गत गाउँपालिकाका बडाहरुमा स्वीकृत कार्यक्रम “जेष्ठ नागरिक तथा पहेलो कार्ड अपाङ्ग स्वास्थ्य बीमा” जस्ता कुनै कार्यक्रम सञ्चालन गर्न यसले बाधा पर्ने छैन ।
(ख) यो कार्यविधि लागू गर्नु अगावै नियम नं. २ बमोजिम योग्यता पोको कुनै व्यक्ति वा परिवारले स्वास्थ्य बीमा गरिसकेको रहेछ भने वा नियम नं. १२(क) बमोजिम लाभ लिईसकेका रहेछन् भने निजको हकमा बीमा रकम सोधभर्ना गर्न वा पुनः दोहोरो बीमा हुने छैन ।

S/Off *७५३* विवर

J

H

- (ग) छनौट भएका स्वास्थ्य बीमा लाभग्राहीको परिवारमा ५ जना भन्दा बढी सदस्य भए सो बढी सदस्यहरुको बीमा गाउँ कार्यपालिकाले गर्ने छैन ।
- (घ) नियम नं. १ मा जे सुकै कुरा लेखिए तापनि गाउँपालिकाले स्वीकृत गरेको बजेटले तोकिएको लक्षित वर्ग सबैलाई यो कार्यक्रमबाट समेटदा पनि बजेट बचत हुन गएमा निश्चित आधारहरु तय गरेर लक्षित वर्गको दायरा बिस्तार गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।
- (ङ) यो स्वास्थ्य बीमा सहयोग कार्यक्रमका बारेमा कुनै सम्भावित लाभग्राहीको नाम छुट हुन गएको, दोहोरो परेको वा कुनै कारणले नाम समावेश हुन नसकेको सम्बन्धमा गुनासो सुन्ने निकाय वा अधिकारी सम्बन्धित वडा कार्यालय वा वडा अध्यक्ष हुनेछ ।
- (च) यो कार्यविधिका नियमहरूलाई संशोधन वा थपघट गर्ने अधिकार अन्नपूर्ण गाउँ कार्यपालिकामा मात्र निहित हुनेछ ।

७५३

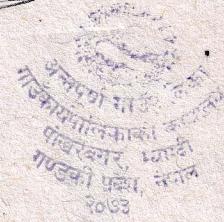
विवर

अन्नपूर्ण राज्य
प्राज्ञानिक नियमित
पालिकालाई
गण्डकी प्रदेश, नेपाल
२०८३

~~S J G~~ ~~JKM~~

② ~~JKM~~

~~JU~~

अनुसूची १

विवर

(कार्यविधिको नियम नं. ३ सँग सम्बन्धित)
वीमा लाभग्राही आवेदन फारम

② ~~JKM~~

विवर

~~S J G~~ ~~JKM~~

~~JKM~~

S J G १५८५
अनुसूची १
(कार्यविधिको नियम नं. ३ सँग सम्बन्धित)
वीमा लाभग्राही आवेदन फारम

विवर

JH
निवेदकको
फोटो

श्रीमान् बडा अध्यक्ष ज्यू,
बडा नं. :
अन्नपूर्ण गाउँपालिका, म्यागदी ।

विषय : स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रम सम्बन्धमा ।

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयले सञ्चालन गर्न लागेको स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रम मार्फत वीमा लाभग्राही हुनका लागि आफूलाई योग्य ठानी यो आवेदन पेश गरेको छु । आवश्यक पर्ने कागजात प्रमाणहरू यसैसाथ संलग्न छन्, विवरण सहि सत्य छन् भुट्टा ठहरे कानून बमोजिम सहूँला बुझाउँला ।

आवेदक

नाम थर :

उमेर :

स्थायी ठेगाना :

टोल :

बडा नं. :

वीमा सेवाग्राही सदस्यहरूको वीमा सेवाग्राहीहरूको उमेर नामावली(बढीमा ५ जना) पूरा नाम थर

आवेदकसँगको नाता

क्र.सं.

१
२
३
४
५

S J G १५८५
विवर

अनुसूची ३
कार्यविधिको नियम नं. ९ संग सम्बन्धित)

गाउँपालिका र स्वास्थ्य बीमा लाभग्राही बीचको समझौता पत्र
अन्तर्पूर्ण गाउँ कार्यपालिका (यस पछि भिन्नने पहिलो पक्ष) र अन्तर्पूर्ण गा.पा. वडा नं. टोल/गाउँ
बस्ते ..... श्री ..... को वर्ष..... को श्रीमती

छोरा/छोरी/श्री ..... (यस पक्ष भिन्नने दोश्रो पक्ष) बीच देहायका शर्तको
श्री ..... श्री ..... शर्तको लियौं दियौं ।

अधिनमा रही समझौता गर्न मञ्जुर भएकोले सही छाप गरी यो कागज गरी लियौं दियौं ।

शर्तहरू :

१. स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम भन्नाले नेपाल सरकारले सञ्चालनमा ल्याएको बीमा कार्यक्रम मात्र बुझनु
पर्नेछ ।

२. दोश्रो पक्षले अन्य निजी बीमा कम्पनीसँग स्वास्थ्य बीमाका लागि गरेको समझौताको बीमा रकम
भुक्तानीका लागि पहिलो पक्ष बाध्य हुने छैन ।

३. कार्यविधिको नियम नं. ८(क) बमोजिम प्रकाशित नामावलीमा समावेश भएको परिवारसँग मात्र
समझौता गरिनेछ ।

४. अनुसूची-१ मा उल्लिखित सदस्यहरूको हकमा मात्र यो समझौता उत्तरदायी रहनेछ ।

५. समझौता स्वीकृत भए पछि पहिलो पक्षले दोश्रो पक्षको नाममा स्वास्थ्य बीमाको लागि एक

अवधीको लागि मात्र बीमा रकम (प्रिमियम) बापतको रकम राज्यले तोके अनुसार भुक्तानी हुनेछ ।

६. शर्त नं. ५ मा उल्लिखित बीमा रकममा कुनै छुटको व्यवस्था भए सो रकमको दावी दोश्रो पक्षले

गर्न पाउने छैन ।

७. दोश्रो पक्षले यो समझौताको अवधी समाप्त भए पश्चात् पहिलो पक्षबाट सहयोग प्राप्त भए पनि
वा नभए पनि बीमालाई निरन्तरता दिई रहनु पर्नेछ ।

८. दर्ता सहयोगी मार्फत स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमका बारेमा दिइएका सबै निर्देशनहरूको पालना गर्नु
दोश्रो पक्षको कर्तव्य हुनेछ ।